

Kiilassilma munad ripuvad lehtede alaküljel 6–8 mm pikkuste sekreedivarrekete otsas.

reeditilgakese, mille venitab 6–8 mm pikkuseks. Sellise peene varrekese otsa kinnitab ta piklikovaalse roheka värvusega muna. Nii paigutab emane kiilassilm kõik oma 400–700 muna, et järglased oleksid kaitstud kannibalismile kalduvate liigikaaslaste eest.

Mune võib näha ühekaupa või väikeste kogumikena lehtede alaküljel, kus on ka lehetäide kolooniad. Seal on vastne kaitstud päikese, vihma jm ohtlike tegurite eest. 3–7 päeva möödudes koorub munast hästi liikuv ja õige ablas kuni 8 mm pikkune alligaatorit meenutav vastne.

Vastse toiduks 600 lehetäid

Hariliku kiilassilma vastne sööb taimedel toituvaid vähe liikuvaid pehmeid putukaid (lehetäid ja -kirbud, õunamähkuri munad) ning ka lesti. Teda nimetatakse hellitavalt lehetäilõviks, sest ta tarvitab oma vastseperioodi jooksul toiduks umbes 600 lehetäid.

Sarnaselt ämblikega on ka kiilassilma vastsel kehaväline seedimine: ta eritab mürginäärmetest paralüeeriva toimega vedelikku, mis muudab ohvri keha liikumatuks, misjärel saab viimase tühjaks imeda. Vastse tapmisinstinkt on nii tugev, et ta suudab müriki pitsida väga paljudesse ohvritesse, kuid mitte kõiki tühjaks imeda. Toiduotsinguid raskendavad lehtede karvasus ja kleepuvus.

Sageli on näha lehtedel liikuvaid prahikuhilaid, mis koosnevad lehetäide tühjaks imetud kestadest, samblatükikestest, lehepurust jms. Need on lehetäi kestadega kaetud kiilassilma vastsed, keda sipelgad peavad ekslikult lehetäideks ning kaitsevad teiste röövtoiduliste eest.

Laske neil eluruumides talvituda

Piisavalt toitunud kiilassilma vastne otsib varjulise koha kas lehestikus või koorelõhedes ning nukkub 3–4 mm pikkuses valkjas kookonis. Kogu aren-

Kui kiilassilm on tulnud tuppa turvalist talvitumispaika otsima, siis laske tal seal rahu olla. Suvel hävitavad tema järeltulevad põlvkonnad teie aias suure hulga kahjureid.

See liikuv prahikuhjake on kiilassilma vastne, kaetud tühjaks imetud lehetäide kestade, samblatükikeste, lehepuruga jms.

gutsükkel munast valmikuni kestab sõltuvalt temperatuurist 20–60 päeva. Aastas on 2–3 põlvkonda.

Kuna kiilassilmad on olulised katmikala kahjurite hävitajad, kasutatakse laboris paljundatud putukaid bioloogilisel tõrjel.

Kiilassilmadel endal on samuti looduslikke vaenlasi (nt röövtoidulised putukad, haigused, parasiidid). Suurimat kahju teevad aga linnud, kes võivad talvega hävitada isegi 80% väljas talvituvatest isenditest.

Seega, tundes neid kauneid ja inimesele väga kasulikke putukaid, laske neil rahu eluruumides talvituda.

IRJA KIVIMÄGI

Eesti Maaülikooli Põllumajandus- ja Keskkonnainstituudi taimekaitseosakonna doktorant